

Tervetuloa opiskelijamoduuliin Varhalle!

SISÄLTÖ

Tervetuloa!.....	3
Moduulin kuvaus.....	3
Ryhmäytyminen	4
Ammatillinen kasvu ja itsenäistyminen.....	5
Kollegiaalisuus/ vertaistuki	7
Moniammatillinen tiimityö	8
Lähteet.....	8

Tekijät: Tia Bergman, Satu Koskela ja Jutta Pakola
Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015
Muokattu: 18.10.2016/ Tiina Tarr VSSHP, 9.5.2023/ Veera Kulmala Varha

Tervetuloa!

Olet tulossa harjoitteluun opiskelijamoduuliin. Tämän perehdytyskansion avulla saat tärkeää tietoa opiskelijamoduulista. Kansion tarkoituksena on valmistaa sinua tähän harjoittelumuotoon.

Moduulin kuvaus

Opiskelijamoduuli on malli opiskelijoiden ohjatun harjoittelun järjestämiseksi. Suomeen malli tuli Ruotsista Karoliinisesta sairaalasta. Mallilla pyritään helpottamaan opiskelijan siirtymistä ammattilaiseksi. Moduulissa opiskelijat pääsevät työskentelemään itsenäisemmin, mutta silti ohjatusti. Ohjaaja on takaamassa potilasturvallisuutta koko ajan. Moduulissa opiskelu kehittää opiskelijan taitoa ajatella kriittisesti ja ratkaista ongelmia. Myös ryhmätyöskentelytaidot kehittyvät, kun opiskelijat pääsevät työskentelemään tiiminä ja jakamaan keskenään vastuualueita. Opiskelijat saavat lisää itseluottamusta ja harppaus opiskelijasta ammattilaiseksi pienenee.

Opiskelijamoduuliin osallistuu viidestä seitsemään opiskelijaa sekä ainakin kaksi vastuuhjaajaa. Opiskelijat tekevät itse työvuorolistat siten, että 3–4 opiskelijaa on aamuvuorossa ja 2–3 opiskelijaa iltavuorossa. Opiskelijat saavat itselleen 3–4 potilasta, joita hoitavat mahdollisuuksien mukaan päivittäin. Opiskelijoille pyritään antamaan samat potilaat mahdollisimman usein, jotta opiskelijan ja potilaan välille syntyisi luottamuksellinen hoitosuhde. Näin opiskelijan on myös mahdollista nähdä muutokset potilaan tilassa ja ymmärtää hoito kokonaisvaltaisemmin.

Vuoron alussa ohjaava hoitaja kertoo, keitä potilaita vuoron aikana opiskelijat hoitavat. Opiskelijat sopivat keskenään työnjaosta. Harjoittelujakson ensimmäisillä viikoilla työskennellään enemmän pareittain, mutta harjoittelun edetessä opiskelijat työskentelevät itsenäisemmin. Työnjako riippuu paljon siitä, kuinka monta potilasta opiskelijoilla on hoidettavana vuoronsa aikana. Työnjaon jälkeen jokainen opiskelija lukee omien potilaidensa raportin. Tämän jälkeen annetaan suullinen raportti ohjaavalle sairaanhoitajalle.

Harjoittelun ensimmäiset päivät menevät tutustuessa esimerkiksi paloturvallisuuteen, lääkehoitoon ja osaston kirjaamiskäytäntöihin. Harjoittelun aikana pääsee tutustumaan esimerkiksi sihteerin ja osastofarmaseutin työnkuvaan. Reflektiokeskusteluja pidetään joka viikko. Niihin osallistuu opiskelijoiden lisäksi mahdollisuuksien mukaan kliinisen hoitotyön opettaja sekä mahdollisesti myös ohjaajat. Opiskelijoilla on myös mahdollisuus osallistua sairaalassa pidettäviin luentoihin, potilaan tutkimuksiin sekä hoitotoimenpiteisiin. Luennoille voi osallistua vain yksi moduuliopiskelija kerrallaan. Tällöin hän sopii oman potilaansa hoidosta opiskelijatovereiden kanssa. Luennon jälkeen hän kertoo muille opiskelijoille millaisista asioista luennolla puhuttiin.

Yhden opiskelijamoduuliin osallistuneen opiskelijan mietteitä harjoittelun loppuvaiheessa:

”Moduuliharjoittelu antaa erilaisen perspektiivin ja valmiudet verrattuna tavalliseen harjoitteluun. Mielestäni tiimityöskentelytaidot kehittyvät valtavasti moduulissa. Toivottavasti tulevat opiskelijat ovat myös tyytyväisiä ja saavat jaksolta paljon.”

Ryhmäytyminen

Ihmisjoukosta tulee ryhmä, kun sen jäsenillä on jokin yhteinen tavoite, keskinäistä vuorovaikutusta ja tietoa siitä, ketkä kuuluvat ryhmään. Ryhmän jäsenet merkitsevät aina toisilleen jotain. Suurin osa ihmisistä kuuluu useampaan eri ryhmään esimerkiksi kotona, koulussa tai harrastusten parissa. Myös työelämä koostuu yhä useammin erilaisista ryhmistä ja verkostoista.

Kun puhutaan ryhmädynamiikasta, tarkoitetaan sillä ryhmän sisäisiä voimia, jotka ovat usein merkittäviä kokijan kannalta. Ryhmädynamiikka syntyy ryhmän jäsenten välisestä kommunikoinnista ja vuorovaikutuksesta. Ryhmän jäsenet ottavat kantaa ja kommentoivat yksilön viestiä. Yleensä kaikki ryhmän jäsenet seuraavat toistensa vuorovaikutusta ja liittyvät siihen, mutta usein vuorovaikutus tarkentuu syvemmin kahden jäsenen väliseksi. Ryhmän sisäinen turvallisuus muodostuu ja syvenee vähitellen, kun kahdenkeskisten vuorovaikutustilanteiden määrä ryhmän sisällä eri ihmisten välillä lisääntyy.

Tilanteessa, jossa toisilleen tuntemattomat ihmiset kokoontuvat yhteen ja muodostavat uuden ryhmän, on yleensä jokainen heistä aluksi epävarma itsestään. Ihmisillä on ryhmissä erilaisia rooleja, jotka voivat olla muodollisia tai epämuodollisia. Muodollisia on esimerkiksi puheenjohtajan tai sihteerin rooli, kun puolestaan epämuodollisia ovat muun muassa henkisen johtajan rooli, hauskuuttajan rooli tai sivustakatsojan rooli.

Uudessa ryhmässä entinen rooli ei ehkä sovikaan uuteen tilanteeseen, mikä saattaa aiheuttaa hämmennystä. Aluksi esiin nousee rooleja, joissa henkilöt ovat aikaisemmin tulleet hyväksytyiksi. Kun ihmiset ovat epävarmoja, he turvautuvat usein stereotyyppisiin rooleihin, jolloin käyttävät esimerkiksi vapaa-ajan tapaamisessa työrooliaan. Ajan kuluessa, kun ryhmän turvallisuus on riittävä, alkavat roolit asettumaan ja muuttumaan persoonallisemmiksi. Kun ryhmän jäsenet ovat toimineet yhdessä pitkään, jäykistyneet roolit alkavat helposti kaventaa henkilöiden erilaisia toimintamahdollisuuksia.

Moduuliharjoittelussa opiskelijat saattavat huomata suuriakin eroja käyttäytymisessä, oppimisessa ja osaamisessa itsensä ja opiskelijakavereidensa välillä. Opiskelijoiden ei kuitenkaan tulisi verrata itseään muihin, sillä jokainen on oma persoonansa ja jokaisella on oma henkilökohtainen kokemus, tieto ja taito hoitotyöstä, sekä oma tapa ajatella,

tuntea, oppia ja työskennellä. On tärkeää ymmärtää, että jokaisella on omat vahvuudet ja kehittymishaasteet. Moduuliharjoittelussa pääsee jakamaan omaa osaamistaan ryhmän kesken, jolloin voi oppia paljon toisilta, saada uusia näkökulmia tai varmistusta jo olemassa oleviin tietoihin ja taitoihin.

Ammatillinen kasvu ja itsenäistyminen

Ammatillinen kasvu on prosessi, joka muuttuu ja kehittyy jatkuvasti. Ammatillinen osaaminen lisääntyy oma-aloitteisen tiedonhankinnan, kokemusten ja opittujen asioiden pohjalta. Työelämän asettamien vaatimusten ja koulutuksesta saatujen valmiuksien ansiosta ammatillinen osaaminen kehittyy. Ainoastaan kokemus ja koulutus eivät kuitenkaan riitä turvaamaan menestystä työelämässä. Osasta kehittyy päteviä asiantuntijoita, kun puolestaan joidenkin asiantuntijuus voi jäädä vähäiseksi.

Opiskelijan pohtiessa omaa ammatillista kasvuaan, on hänen hyvä kysyä itseltään kolme kysymystä: Mitä oikeastaan tarkoittaa, että opiskelen sosiaali- ja terveysalan ammattilaiseksi? Miksi opiskelen juuri tätä alaa? Miten opiskelen? Miten- ja miksi-kysymyksiin voi miettiä vastauksia käymällä läpi sitä, miksi on halunnut opiskelemaan tälle alalle ja miten oppii kaikista parhaiten. Ammatillinen kehittyminen edellyttää vastausten saamista näihin kysymyksiin.

Opiskelijoiden suuntautumista ammattiin pystytään kuvaamaan syvällisemmin kolmen eri suuntautumistavan avulla. Suuntautumistapoja ovat vuorovaikutukseen, asiantuntijuuteen ja ansiotyöhön suuntautuminen. Suuntautumistavat ovat kuitenkin teoreettisia, eivätkä kokonaan poissulje toisiaan. Vuorovaikutukseen suuntautuneen opiskelijan ammatilliseen kasvuun vaikuttavat opettajat, harjoittelun ohjaajat ja toiset opiskelijat. Asiantuntijuuteen suuntautuneelle opiskelijalle keskeistä on saada asiantuntijuuden kehittymistä tukevia tietoja ja taitoja, sekä opiskella tavoitteellisesti. Ansiotyöhön suuntautunut opiskelija puolestaan tukeutuu ammatillisessa kasvussa toisiin opiskelijoihin ja harjoitteluista saamaansa malliin "tehdä työtä oikealla tavalla".

Moduuliharjoittelussa opiskelijoiden ammatillinen kasvu, itsenäistyminen, itsensä johtaminen, oma-aloitteisuus ja vastuu kasvavat ja kehittyvät jatkuvasti. Ennen moduuliharjoittelun alkua opiskelijat jakavat työvuorot keskenään ottaen myös toistensa tarpeet huomioon, mikä vaatii tietynlaista itsensä johtamista ja vastuunottoa.

Jo ensimmäisellä viikolla opiskelijat pääsevät halutessaan työskentelemään itsenäisemmin, kuin perinteisessä harjoittelussa yleensä. Jokaisella opiskelijalla on kuitenkin mahdollisuus seurata ohjaajan tai muiden opiskelijoiden työskentelyä ensimmäisen viikon ajan. Lisäksi opiskelijat tutustuvat potilastietojärjestelmään ja opettelevat etsimään hoitokertomuksista tarvittavan tiedon potilaista, sekä heidän sairauksistaan ja hoidostaan. Opiskelijoiden tulee itse miettiä, mitä kaikkea huomioivat potilaan hoidossa.

Toisella viikolla osaston toimintatavat alkavat selkiytyä ja opiskelijat pääsevät työskentelemään yhä itsenäisemmin. Osasto alkaa tuntua tutummalta ja opiskelijat saavat lisää varmuutta ja vastuuta. Osa opiskelijoista voi varsinkin ensimmäisten viikkojen aikana kokea suuren ryhmäkoon ongelmallisena sujuvan työskentelyn kannalta. Opiskelijat voivat huomata, kuinka rajallista itsenäinen työskentely osastolla on, sillä esimerkiksi lääkehoitoa toteutettaessa tarvitaan aina ohjaajan läsnäoloa. Ohjaaja ei pysty olemaan jokaisen opiskelijan tukena kaiken aikaa, minkä vuoksi opiskelijan tulee miettiä, miten voisi käyttää odottamisen hyödyksi ja mitä asioita hän pystyy tekemään itsenäisesti.

Opiskelijat tekevät työnjaon keskenään ottaen jokaisen yksilön mielipiteet, tuntemukset ja tavoitteet huomioon. Kun osaston toimintatavat ja työnkuva selkeytyy opiskelijalle, pystyy hän vähitellen hyödyntämään jo aikaisempaa osaamistaan. Itsevarmuus ja rohkeus kasvavat onnistumisten ja ohjaajien luottamuksen ja palautteen myötä.

Seuraavien viikkojen aikana opiskelijat saavat vähitellen itsevarmuutta ja vastuuta, kun oma-aloitteisuus ja itsenäistyminen kehittyvät. Opiskelijat voivat kokea moduuliharjoittelussa tuttujen asioiden kertaamisen ja toistot positiivisina ja hyödyllisinä asioina oppimisen kannalta. Ohjaajat kannustavat opiskelijoita mahdollisimman itsenäiseen tiedonhakuun ja työskentelyyn, tekemättä asioita opiskelijoiden puolesta. Työskentely muiden opiskelijoiden ja ohjaajien kanssa luo uusia näkökulmia ja oivalluksia opiskelijoille. Lisäksi oman tiedon jakaminen ja toisten opiskelijoiden ohjaaminen edistävät opiskelijoiden ammatillista kasvua.

Kun opiskelijat osoittavat pärjäävänsä itsenäisesti, voidaan jokaiselle heistä antaa oma potilas, jonka kokonaisvaltaisesta hoidosta he huolehtivat koko työvuoron ajan. Vähitellen opiskelijoiden omien tuntemusten ja tavoitteiden mukaan voidaan potilaiden määrää opiskelijaa kohden lisätä. Tämä antaa varmuutta opiskelijan työskentelyyn ja selkeyttää päivän kulkua. Lisäksi opiskelija saa henkilökohtaisempaa palautetta ohjaajalta, kun ohjaaja näkee, kuinka opiskelija on omaa potilastaan hoitanut.

Harjoittelun viimeisillä viikoilla esimerkiksi reflektiokeskusteluiden ja oppimispäiväkirjojen avulla opiskelijat voivat oivaltaa, kuinka paljon ovat kehittyneet harjoittelun aikana. He voivat huomata ammatillisen kasvunsa, sekä itsenäistymisen ja lisääntyneen oma-aloitteisuuden.

Kollegiaalisuus/ vertaistuki

Kollegiaalisuus tarkoittaa työtovereiden tukemista ja ristiriitojen selvittämistä yhdessä. Kollegiaalisuuden tärkein perusta on luottamus. Työntekijä voi luottaa siihen, että jokainen työyhteisössä tekee parhaansa ja saa toisilta tukea sitä tarvittaessa. Kollegiaalisuuteen kuuluu myönteisen palautteen antaminen, kun toinen tekee työnsä hyvin.

Suomen Sairaanhoidajat ry:n ohjeiden mukaan sairaanhoitajien tulee tukea toisiaan potilaiden hoitoon liittyvissä asioissa, ammatillisessa kehittämisessä sekä työssä jaksamisessa. Kollegiaalisuuden tulisi näkyä sairaanhoitajien välisenä tehtävien ja tietojen jakamisena sekä emotionaalisenä tukena. Sairaanhoidajan velvollisuuksiin kuuluu myös pitää huolta siitä, ettei kollegan toiminta uhkaa potilasturvallisuutta. Tämän vuoksi kollegiaalisuus edellyttää vastuun ottoa sekä omasta että muiden käytöksestä.

Opiskelijamoduulissa kollegiaalisuus näkyy sekä opiskelijoiden välisenä että opiskelijan ja ohjaavan sairaanhoitajan välisenä toimintana. Opiskelijoiden välinen kollegiaalisuus näkyy helppoutena työskennellä yhdessä sekä tuen antamisena. Opiskelijat työskentelevät usein pareittain, jolloin työn ohessa on mahdollisuus tukea toisia ja jakaa omaa osaamistaan. Opiskelijamoduulissa työnjaot tehdään tasapuolisesti ja kaikki pääsevät työskentelemään saman verran.

Harjoittelun aikana opiskelijoilla on mahdollisuus jakaa mielipiteitä keskenään ja miettiä yhdessä potilaiden hoitoon liittyviä asioita. Kun hoitotyötä tehdään yhdessä opiskelijatoverin kanssa, samalla voi jakaa omaa osaamistaan itselle tutuista asioista ja vastavuoroisesti ottaa vastaan toisen opiskelijan neuvoja ja ehdotuksia. Opiskelijoiden keskinäinen tukeminen ja kokemusten jakaminen auttavat opiskelijoita kehittämään omia työskentelytapojaan. Opiskelijoiden kokemusten mukaan myös kynnys kysyä apua toiselta opiskelijalta on pieni.

Opiskelijamoduulissa tiimityöskentelytaidot kehittyvät. Sen avulla pääsee työskentelemään erilaisten henkilöiden ja persoonien kanssa. Jokaisella työntekijällä on kuitenkin oma tapansa työskennellä. Opiskelijamoduuli valmistaa hyvin siihen, että oppii työskentelemään monenlaisen ihmisen kanssa ja oppii arvostamaan erilaisia tapoja työskennellä.

Opiskelijamoduulissa opiskelijat pääsevät myös työskentelemään osaston työntekijöiden kanssa. Opiskelijoiden ohjaukseen osallistuu muutama osastolla työskentelevä sairaanhoitaja. Tämän kautta opiskelijat saavat kokemuksen myös kollegiaalisuudesta valmiiden sairaanhoitajien kanssa. On hyvä, että opiskelijat pääsevät työskentelemään useamman sairaanhoitajan kanssa, sillä näin he saavat seurata erilaisia työskentelytapoja.

Moniammatillinen tiimityö

Moniammatillinen tiimi koostuu erilaisen koulutuksen saaneista ammatti-ihmisistä, jotka tapaavat toisiaan säännöllisesti ja työskentelevät yhteisen tavoitteen puolesta. Tiimissä on tärkeää tietää oma ja muiden roolit ja vastualueet.

Toimivan tiimin edellytyksenä ovat muun muassa selkeät tavoitteet, pätevät jäsenet ja hyvä työilmapiiri. Sairaanhoitajan tehtävä moniammatillisessa tiimissä on toimia hoitotyön asiantuntijana. Sairaanhoitajalta edellytetään yhteistyötaitoja, päätöksentekokykyä, johtamiskykyä ja taitoa tukea potilaan toimintakykyä. Hoitotyössä tarvitaan myös itsevarmuutta, luovuutta, hyvää käytöstä ja erikoisosaamista.

Moduulissa pääsee harjoittelemaan moniammatillisessa tiimissä työskentelemistä. Opiskelijat pääsevät tutustumaan osaston muiden ammattialojen edustajien työnkuviin, kuten sihteerin tai farmaseutin. Opiskelijat osallistuvat päivittäisille lääkärinkierroille. Lisäksi opiskelijat pääsevät tutustumaan erilaisiin tutkimuksiin ja toimenpiteisiin myös osaston ulkopuolelle.

Lähteet

Arala, Katariina; Suutarla, Anna; Tilander, Eva; Kangasniemi, Mari & Haapa, Toni 2015. Kollegiaalisuuden eettinen perusta teoksessa. Kollegiaalisuus hoitotyössä. Toim.: Becker, Eve; Hahtela, Nina & Ranta, Iiri. Helsinki: Fioca Oy.

Janhonen, Sirpa & Vanhanen-Nuutinen, Liisa 2005. Kohti asiantuntijuutta - Oppiminen ja ammatillinen kasvu sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: WSOY, 17–21.

Kontio, Mari 2010. Moniammatillinen yhteistyö. Oulu: Mainostoimisto SIBERIA Oy.

Kopakkala, Aku 2011. Porukka, jengi, tiimi. Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita. 36–108.

Lonka, Kirsti, Hakkarainen, Kai, Ferchen, Maija & Lautso, Anita 2005. Psykologia 1 kurssi. Psykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus. Helsinki: WSOY.

Manninen, Katri 2012. Authenticity in learning – nursing students' experiences at a clinical education ward. Emerald Group Publishing Limited. Stockholm: Karolinska Institutet, 132–134.

Merasto, Merja 2015. Hoitotyön vuosikirja 2015, Kollegiaalisuus hoitotyössä. Helsinki: Fioca Oy